

Dr. Mehmet Cemil OZANSÜ
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Hukuk Tarihi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

Erken Modernlikte Ceza Sorumluluğunun Kamusallaşması ve Rasyonelleşmesi

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	VII
ÖNSÖZ	XIII
İÇİNDEKİLER	XVII
KISALTMALAR	XXIII
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

ORTAÇAĞ BATI AVRUPASINDA ESAS TEŞKİLAT YAPISININ VE HUKUKSAL ZİHNİYETİN TEMEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

I. Ortaçağda Esas Teşkilatın Genel Yapısı.....	13
A. Zaman ve Mekân Bakımından Batı Avrupanın Kapsamı	15
B. Ortaçağa ait Tarih Bilincinin Temel Eksenini	33
C. Feodal ve Zümrevî İktidar Bağlamında Krallık.....	38
1. Ortaçağ Esas Teşkilat Yapısında Kayser, Kral ve Krallık	39
a. Kralın Tayini	48
b. Kralın Fonksiyonu	59

2. Feodaliteden Zümrevî İktidara Geçişin	
Esas Teşkilat Yapısındaki Anlamı	65
a. Zümrevî İktidara Geçişe Neden Olan	
Toplumsal Koşullar.....	66
b. Kamusal Hayatın İdeal Bir Kurgusu	
Olarak: “Kalkan Düzeni”	72
II. Ortaçağda Hukuksal Zihniyetin	
Temel Görünüş Şekilleri.....	79
A. Hukuk Gelenektir	81
B. Hukuk- Ahlak Birliği.....	93
C. Ortaçağın Hukuksal Zihniyetinde Suçlu Algısı	97

İkinci Bölüm

ÖZEL CEZA HUKUKUNDAN ÇIKIŞ VE DEVLETİN ŞİDDET TEKELİNİN OLUŞMASI

I. Kısas Hukuku ile Modern Ceza Kuramı	
Arasındaki İlişki	107
II. Antik Dönemde Kısas Hukukunun	
Temel Görünüş Biçimleri.....	113
III. Kadim Cermen Toplamlarından Erken	
Ortaçağın Sonuna Kadar Kan/Kısas Hukuku.....	124
A. Kadim Cermen Hukuk Kültüründe	
Kan Davası Geleneği	125
B. Erken Ortaçağda Kan Davası	
ve Uzlaşma Usulleri	127
1. İhlalci İradesinin Niteliği Sorunu	132
2. Neticenin Niteliği Sorunu ve	
Teşebbüsün Yokluğu.....	135
3. Dava Edilebilirliği Sorunu Üzerinden	
Kan Davasını Tanımlamak	137
a. Terminoloji Sorunu.....	142

b. Kan Davasına Ehliyet Meselesi	145
c. Mahkemeler ve Usul	147
d. “Sichar’ın Kan Davası” Örneği Üzerinden Erken Ortaçağda “Faidus” ve Muhakeme Usulü	164
IV. Barış Hareketleri	171
A. Barış Hareketlerine Neden Olan Toplumsal Koşullar	172
B. Mahsus Barış Halleri	175
C. İlahî Barış Hareketleri	177
D. Yurt Barışı Hareketleri	186
E. Barış Hareketlerinin Hukuk Tarihi Bakımından Önemi	206

Üçüncü Bölüm

ERKEN MODERNLİĞİN PRUVASINDA BİR CEZA KODU: CONSTITUTIO CRIMINALIS CAROLINA

I. Constitutio Criminalis Carolina’nın Hazırlanması Süreci ve Buna Öngelen Hukuk Tarihi Birikimi	213
A. Engizisyon ve İşkence Usulünün Ortaya Çıkışı	214
B. Resepsiyon Süreci ve Müşterek Hukuk	243
C. Constitutio Criminalis Carolina’nın Hazırlanma Süreci	250
II. Carolina’nın Hukukî Analizi	261
A. Carolina’nın Muhakeme Hukuku Hükümlerinin İncelenmesi	262
1. Azap Mahkemelerinin Teşkili	263

2. Carolina'nın Öngördüğü Dava Usulleri ve Muhakeme Aşamaları	274
3. Carolina'nın ve Müsterek Hukukun Öngördüğü İspat Rejimi	296
4. Nihai Hüküm Günü ve İnfaz Pratiği	310
B. Carolina'nın Maddi Hukuk Hükümlerinin Analizi	318
1. Cezanın Amacı Tartışmasında Carolina	318
2. Kusur Sorumluluğu Bağlamında Carolina	331
3. Carolina'da Yer Alan Suçların Değerlendirilmesi.....	350
SONUÇ	363
KAYNAKÇA	375